

Nr 261.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 17 juni 1932 angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift; given Stockholms slott den 29 maj 1933.

Under återopande av härvid fogade utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att antaga bilagda förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 17 juni 1932 (nr 245) angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift.

GUSTAF.

Fritjof Ekman.

Förslag

till

Förordning

om fortsatt giltighet av förordningen den 17 juni 1932 (nr 245) angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift.

Härigenom förordnas, att förordningen den 17 juni 1932 angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift, vilken förordning gäller till och med den 30 juni 1933, skall äga fortsatt giltighet efter sistnämnda dag till och med den 30 juni 1934.

*Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 29 maj 1933.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden
UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VENNERSTRÖM, EKMAN,
SKÖLD.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ekman, anför efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena och chefen för finansdepartementet:

Med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 263 till 1932 års riksdag antog riksdagen, enligt dess skrivelse nr 359, ett vid propositionen fogat förslag till förordning angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift. I överensstämmelse med riksdagens beslut utfärdade Kungl. Maj:t den 17 juni 1932 förordning i ämnet (Sv. f. 1932 nr 245). Förordningen, som gäller till och med den 30 juni innevarande år, är av följande lydelse:

»Varor, som från utlandet införas, må kunna efter Konungens förordnande beläggas med särskild tilläggstull, utöver den enligt tulltaxan utgående tullavgift, till högst tre gånger samma belopp som denna senare eller, där varan enligt taxan är tullfri, påföras tull till högst en fjärdedel av det belopp, vartill varans värde uppgår.

Särskild tullavgift, enligt vad nu är sagt, må åsättas allenast å tid, då riksdagen icke är samlad. Beslutet därom skall underställas näst sammanträdande riksdag inom tio dagar efter riksdagens öppnande och gäller, där riksdagen icke godkänner detsamma oförändrat, högst tio dagar efter det riksdagen fattat sitt beslut i frågan.»

Det bemyndigande för Kungl. Maj:t, som genom nu återgivna förordning lämnats, är, i motsats till vad fallet var beträffande tidigare av riksdagen givna bemyndiganden i ämnet, icke begränsat till att allenast gälla med avseende å varor från visst land, utan innefattar härjämte rätt att åsätta särskild tullavgift med generell tillämpning. Av Kungl. Maj:t med stöd av bemyndigandet fattade beslut skola, liksom tidigare, underställas näst sammanträdande riksdag, vars godkännande erfordras för fortsatt giltighet av de tullavgifter, som i Kungl. Maj:ts beslut avses.

Då förordningen gäller endast intill utgången av juni månad 1933, bör frågan om utsträckning av förordningens giltighet tagas under omprövning. I samband härmed har synts böra övervägas, huruvida i förord-

ningen bör intagas bestämmelse om rätt för Kungl. Maj:t att jämväl upphäva eller sänka gällande tullar.

I anledning härav har jag anmodat traktatberedningen att inkomma med yttrande rörande ifrågavarande spørsmål.

I sitt den 22 maj 1933 dagtecknade yttrande i ämnet har *traktatberedningen* först till behandling upptagit frågan om förlängning av den åt Kungl. Maj:t givna befogenheten att äsätta särskild tullavgift samt där- om anført i huvudsak följande:

»Vad till en början sistnämnda fråga angår, får traktatberedningen erinra därom, att förordningen erhållit sin nuvarande lydelse i enlighet med ett av 1932 års handelskommitterade med utlåtande den 28 april 1932 framlagt förslag. Kommitterade förklarade sig finna synnerligen angeläget, att Kungl. Maj:t i avseende å möjligheterna att vidtaga tullförhöjningar under tid, då riksdagen ej vore samlad, utrustades med effektivare och smidigare förhandlingsmedel än den då gällande förordningen i ämnet (1923: nr 93) erbjöde. Förhållandena krävde enligt kommitterades mening en utvidgning av Kungl. Maj:ts befogenhet att vidtaga tullförhöjningar i så måtto, att denna befogenhet skulle icke blott såsom dittills gälla i förhållande till visst land utan jämväl avse tullförhöjningar med generell tillämpning. — — — Kommitterades förslag tillstyrktes av dåvarande chefen för handelsdepartementet och framlades i Kungl. Maj:ts proposition nr 263 för riksdagen, som beslöt i enlighet med propositionen, varpå nu gällande författning i ämnet utfärdades.

De omständigheter, som sålunda givit anledning till den nuvarande förordningen, föreligga fortfarande, och de till stöd för den ifrågavarande beredskapsätgårdens åberopade skälen göra sig alltjämt gällande med oförminskad styrka. Beredningen finner sig för den skull böra förorda, att förordningens giltighetstid förlänges.»

Traktatberedningen fortsätter sålunda:

»Vidkommande härefter spørsmålet, huruvida i förordningen bör intagas bestämmelse om rätt för Kungl. Maj:t att jämväl upphäva eller sänka gällande tullar, vill beredningen erinra om § 60 regeringsformen, där det stadgas, att allmänna avgifter, av vad namn och beskaffenhet som helst, ej må utan riksdagens samtycke kunna förhöjas, tullen å inkommande och utgående spannmål allena undantagen. Den omständigheten, att Kungl. Maj:t uttryckligen tillerkänts rätten att höja spannmålstullen, utan att den i tullpolitiskt avseende minst lika viktiga och välmotiverade befogenheten att sänka samma tull samtidigt omförmäles, har ansetts icke gärna kunna förklaras på annat sätt, än att ett särskilt grundlagsstadgande om rätten att sänka bevillning ansetts överflödigt. Denna mening har visserligen icke alltid lämnats obestridd men synes vara omfattad av vårt lands rättslärdas grundlagstolkare och kan därjämte stödjas på precedensfall från äldre och senare tid. Under världskriget och den närmast följande tiden förekom vid åtskilliga tillfällen, att Kungl. Maj:t för kortare eller längre tid upphävde i tulltaxan stadgade tullar. Senast förekomna fall torde vara Kungl. Maj:ts genom kungörelsen den 27 april 1928 meddelade beslut angående tullfri införsel av betmelass för utfodringsändamål utan hinder av vad i då gällande tulltaxa fanns stadgat rörande tull å denna vara. Vad själva saken angår finner beredningen det ur handelspolitisk synpunkt under förevarande

omständigheter uppenbarligen vara nödigt, att Kungl. Maj:t har i sin hand ej blott att vidtaga tullförhöjningar utan även, såsom ett handelspolitiskt komplement till denna rätt, att borttaga och sänka tullar.

Med hänsyn till vad sålunda anförts får traktatberedningen såsom sin mening uttala, att, därest Kungl. Maj:t skulle anse sig icke redan äga rätt att upphäva eller nedsätta tullar, det i nuvarande handelspolitiska läge synes angeläget, att åtgärd vidtages i syfte att säkerställa Kungl. Maj:ts befogenhet i sådant hänseende.»

Sedan *kommerskollegium* anmodats avgiva yttrande i ärendet, har kollegium i skrivelse den 23 maj 1933 anfört följande:

»Vad först angår frågan om förlängning av ovannämnda förordnings giltighetstid får kollegium förklara sig icke hava något att erinra här- emot.

Vidkommande därefter spörsmålet, huruvida i förordningen bör intas bestämmelse om rätt för Kungl. Maj:t att jämväl upphäva eller sänka gällande tullar synes något stadgande härom icke erforderligt. Kollegium tillåter sig erinra om att kollegium och lantbruksstyrelsen i ett till Kungl. Maj:t (finansdepartementet) den 24 december 1924 avgivet gemensamt utlåtande angående viss tullfrihet för melass ansågo sig böra förordna, att Kungl. Maj:t med begagnande av den befogenhet, som jämlikt grundlagen torde tillkomma Kungl. Maj:t, medgäve suspension av då gällande tull å melass. Sådant medgivande lämnades sedermera genom Kungl. Maj:ts beslut den 2 januari 1925.»

Slutligen har *generaltullstyrelsen*, efter remiss, i skrivelse den 24 maj 1933 anfört:

»I likhet med traktatberedningen finner styrelsen övervägande skäl tala för förlängning av förevarande förordnings giltighetstid.

Intagande i förordningen av bestämmelse om rätt för Kungl. Maj:t att upphäva eller nedsätta tullar synes innebära en sådan tolkning av 60 § regeringsformen, att under tid, då riksdagen icke är samlad, upphävande eller nedsättning av tullar icke under några förhållanden skulle kunna ske utan föregående bemyndigande av riksdagen, en tolkning som, på sätt traktatberedningen frambällit, icke överensstämmer med tidigare tillämpad praxis och knappast synes vara förenlig med åberopade paragrafs ordalydelse. Styrelsen anser sig därför böra avstyrka, att bestämmelse i nu ifrågakarande hänseende intages i förordningen.»

*Departements-
chefen.*

Vad först angår frågan om utsträckt giltighetstid för det genom förordningen den 17 juni 1932 lämnade bemyndigandet för Kungl. Maj:t att åsätta särskild tullavgift delar jag den mening, åt vilken såväl traktatberedningen som kommerskollegium och generaltullstyrelsen givit uttryck. Det handelspolitiska läget är fortfarande sådant, att behov av dylik befogenhet kan göra sig gällande. Giltighetstiden för ifrågakarande bemyndigande, vilket såsom förut nämnts upphör med utgången av juni månad 1933, läser för den skull böra utsträckas, förslagsvis på ett år.

I likhet med traktatberedningen finner jag det vidare vara av vikt, att Kungl. Maj:t, såsom ett handelspolitiskt komplement till rätten att vidtaga tullförhöjningar, i nuvarande läge har i sin hand att borttaga eller

sänka tullar. Såsom framgår av vad de i ämnet hörda myndigheterna anfört, har en sådan befogenhet ansetts utan särskilt bemyndigande tillkomma Kungl. Maj:t i viss utsträckning. I enlighet med vad fallet varit på senare tid, då denna befogenhet av Kungl. Maj:t utövats, torde det få förutsättas, att även framdeles beslut, som på detta område kunna komma att fattas av Kungl. Maj:t, komma att allenast avse begränsad tid eller eljest vara av begränsad räckvidd.

Med beaktande av vad jag nu anfört har jag låtit upprätta förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 17 juni 1932 (nr 245) angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift.

I detta sammanhang må nämnas, att Sverige, liksom andra stater, vilka ämna deltaga i den blivande ekonomiska världskonferensen i London, lärer hava att emotse en inbjudan genom Nationernas förbund att ansluta sig till en allmän överenskommelse om »tullstillestånd», gående ut på åtagande att under konferensens fortvaro icke taga några nya initiativ av beskaffenhet att öka de mångahanda svårigheter, som nu drabba den internationella handeln; överenskommelsen skulle kunna frånträdas när som helst efter den 31 juli 1933 efter en månads förutgången uppsägning. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, med beaktande av de synpunkter av skilda slag, som kunna göra sig gällande, och med erforderliga förbehåll, för Sveriges del fatta beslut om biträdande av en överenskommelse med nu antytt syfte.

Departementschefen uppläser härefter det inom handelsdepartementet upprättade förslaget till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 17 juni 1932 (nr 245) angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift och hemställer, att sagda förslag måtte föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Einar Kördel.